

Wladni posredovalni odbor ožigosal jeklarske magnate

svojem poročilu naglašja, da so oni odgovorni za polom pogajanj glede poravnave stavke. Unija CIO pravi, da ima večino med delavci v tovarnah Inland Steel Co. Delavske organizacije v Cantonu, O., zapretilo s splošno stavko v znak protesta proti državni milici, ki štiti stavkokaže

Johnstown, Pa., 5. jul. — Govor George H. Earle je na enem shodu jeklarskih stavkarjev in rudarjev izjavil, da bo glavni pravdnik šel v Washington, da iztli volitve med delavci v tovarnah Bethlehem Steel Co., ki je odklonila sklenitev pogodbe z jeklarsko unijo CIO in izzvala stavko. Drugi govornik je bil Philip Murray, načelnik organizatoričnega odbora CIO, ki je obdobil neodvisne jeklarske kompanije zarote, katere je uničenje gibanja organizatornega delavstva, zaeno pa je hotel brutalnost policije v Johnstownu, O., ki ne priznava niti ženskam. Več ko 40 delavcev trpi posledice, ker jih je policija napadla s plinskimi bombami. Dva stavkarja sta bila ubita in neki otrok, ki ga je mati ubila v naročju, je tudi med ubitimi. Plin mu je uničil vid in ostal bo slep vse življenje.

Francija in Anglija podprli Španijo

Pritisk na Vatikan, naj prizna fašistični režim

Pariz, 3. jul. — Francija je včeraj naznanila, da bosta ona in Velika Britanija zalagali špansko ljudsko vladu z orožjem, municijo in bojnimi letali, če ne bosta Nemčija in Italija revidirali svojega stališča glede nevtalnosti v Španiji. To naznanilo je prišlo, ko je pododsek mednarodnega nevtalnega odbora, ki je obdobil neodvisne jeklarske kompanije zarote, katere je uničenje gibanja organizatornega delavstva, zaeno pa je hotel brutalnost policije v Johnstownu, O., ki ne priznava niti ženskam. Več ko 40 delavcev trpi posledice, ker jih je policija napadla s plinskimi bombami. Dva stavkarja sta bila ubita in neki otrok, ki ga je mati ubila v naročju, je tudi med ubitimi. Plin mu je uničil vid in ostal bo slep vse življenje.

Chicago, 5. jul. — Jeclarska unija CIO je predložila številke namoda federalnega delavskega sindikata, da dokaže, da je večina delavcev v tovarnah Inland Steel Co. v East Chicagu in Chicago Heights organizirana. Na shodu Wagnerjevega zakona, ki bo bil 11. avgusta, bo unija, ki dokaže, da večina, priznava kot predavca vseh delavcev pri kolektivnih pogajanjih. Delavsko razdobje je odredilo zaslišanje, ko je jeclarska unija obdžila komunistično kršenja Wagnerjevega zakona. Dogovor med unijo in kompanijo, ki je rezultat v predstavnici, priznava unijo kot predstavnico njenih članov pri kolektivnih pogajanjih.

Washington, D. C., 3. jul. — Wladni odbor, ki je bil imenovan, da posreduje med jeklarskimi magnati in stavkarji, je obdobil prve odgovornosti za ubitost pogajanj. Poročilo tega odbora, ki je bil suspendiran, ko so njegovi poskusi, da pridobi stranki za sporazum, izjavili, je pravkar objavila delavska tajnica. Člani tega odbora so bili Charles P. Taft, Lloyd K. Garrison in E. F. McGrady. Poročilo tega odbora je bilo odobreno, da je spisana pogodba med vsakega kolektivnega pogajanja, ker obvezuje obe stranki. To stališče so pobijale jeklarske kompanije in poudarjale, da je wladni odbor naklonjen jeclarskim pristranskim.

„Uverjeni smo, da bi bil konflikt poravnat, če bi bili reprezentantje štirih neodvisnih jeklarskih kompanij pristali na konferenco z voditelji stavkarjev,“ pravi odbor v svojem poročilu. „To so odklonili, čeprav jih opozarjali, da je sprava mogoča le, ako se obe v konfliktni razpravljalni o spornih pogajanjih z namenom, da jih odloži. Jeclarske kompanije niso hoteli podpisati nobenega dogovora z jeklarsko unijo ne glede na število delavcev, ki jih reprezentira. Upirale so se tudi razpisu volitev, ki naj bi ugotovilo število članov, ki jih ima unija med jeklarskimi delavci. To je bil nadaljnji dokaz, da jim ni mar za vzpostavitev miru v tem konfliktu.“

Poročilo omenja poskuse posredovalnega odbora, da iztli premirje, od dneva do dneva. John Girdler, predsednik Republiканe Steel Corp., je pozitivno izjavil, da ne bo sklenil pogodbe z jeklarsko unijo, „ker bi si s tem (Dolge na 2. strani.)

Neznosne stanovanjske razmere v Philadelphiji

Philadelphia, Pa.—Okrog 40.000 delavskih družin biva v stanovanjih, ki nimajo sanitarnih naprav in so slabša kakor živinski hlevi. Tako se glasi poročilo posebne komisije, katero je imenovala državna univerza, da preišče stanovanjske razmere v mestu bratske ljubezni. S to komisijo so sodelovali tudi uradniki federalne reliefne administracije. Ta je dalje ugotovila, da stanovanj, v katerih prebiva nadaljnjih 80.000 delavskih družin, ni so dosti boljša. Pred dvema letoma je mestni svet naznanil načrt glede podiranja slumskih predelov in gradnje stanovanj, toda doslej še ni podzvel nobene akcije.

Federalna vlada udarila župana

Bivši "butlegar" ni plačal dohodninskega davka

Pittsburgh, Pa., 3. jul. — William Driscoll, načelnik federalnega distriktnega davčnega biroja, je zdaj podzvel akcijo proti Danielu J. Shieldsu, županu Johnstowna in trinajstim drugim, ki so operirali pivovarno v Johnstownu v času prohibicije, niso pa plačali dohodninskega davka federalni vlad v vaoti \$76,040.

Kakor hitro je bil župan informiran o tej akciji, je pričel kričati, da ga hočejo križati, ker vodi boj proti uniji CIO, ki vodi stavko v jeclarskih Bethlehem Steel Corp. Odkar je izbruhnila stavka, je Shields zavzel stališče, da je njegova dolžnost, protikričati stavkokaže. Mobiliziral je privatno armado, da razbije stavko.

Prohibicijski agentje so vdrli v pivovarno, katero je Shields operiral, l. 1925. Zaplenili so 12.600 sodov piva in veliko količino žganja, aretirali Shieldsa in druge direktorje na obtožbo kršenja prohibicijskega zakona. Shields je potem skušal podkupiti nekega agenta in zaradi tega je bil obsojen na leto dni zapora v federalni jetnišnici v Virginiji.

Shields si je v sedanjih jeclarskih stavki nakopal jezo governerja Earleja, ker je skušal z oboroženo silo razbiti stavko, naker je governer poslal državno policijo v Johnstown in oklical delno obaedno stanje, da prepriča spopade. Shields je nato izjavil, da se ne bo pokoril governerju, ta pa je zapretil, da bo poslal župana v ječo, "iz katere je prišel."

Philadelphia, Pa., 3. jul.— Okrog 2500 voznikov tovornih avtov je zastavkalo v tem mestu. Stavko so oklicali uradniki unije Ameriške delavske federacije v znak protesta proti uniji CIO, katero so obdžili, da je invadirala njihov teritorij. Stavka je sledila, ko je Freihoferski Baking Co. sklenila pogodbo z unijo CIO. Prej je imela pogodbo z unijo ADF, a je ni obnovila. Kompanija pravi, da je bila prisiljena skleniti pogodbo z unijo CIO, ker ima večino med vozniki, ki delajo zanjo. Stavka je bila končana, ko je prišlo do sporazuma med CIO in ADF.

Stavka voznikov tovornih avtov

Philadelphia, Pa., 3. jul.— Okrog 2500 voznikov tovornih avtov je zastavkalo v tem mestu. Stavko so oklicali uradniki unije Ameriške delavske federacije v znak protesta proti uniji CIO, katero so obdžili, da je invadirala njihov teritorij. Stavka je sledila, ko je Freihoferski Baking Co. sklenila pogodbo z unijo CIO. Prej je imela pogodbo z unijo ADF, a je ni obnovila. Kompanija pravi, da je bila prisiljena skleniti pogodbo z unijo CIO, ker ima večino med vozniki, ki delajo zanjo. Stavka je bila končana, ko je prišlo do sporazuma med CIO in ADF.

Nadaljnje obsodbe zarotnikov v Rusiji

Moskva, 3. jul.—Sovjetska tajna policija je aretirala 120 oseb na obtožbo zarote in špionaže v severozapadni Rusiji. Izmed teh je bilo 70 že ustreljenih, ko jih je sodišče spoznalo za krive. Med onimi, ki so bili postavljeni ob zid in ustreljeni, je bil tudi neki visok vojaški častnik.

OSTER KONFLIKT MED RUSIJO IN JAPONSKO

Japonski militaristi zahtevajo prelom odnošajev

INVAZIJA MANDŽUKUJSKEGA OZEMLJA

Tokio, 3. jul.—Visoki japonski uradniki so izjavili, da bo armada odločevala v sporu med Japonijo in Sovjetsko unijo, zaeno pa so naglašali, da je sovjetska invazija mandžukajskega ozemlja izzvala napeto situacijo. Naznanilo, da je bila "rešitev" spora poverjena armadi, pomeni, da se Japonska pripravlja na drastično akcijo. Militaristi in nacionalisti so že pozvali japonski kabinet, naj pretrga diplomatske odnošaje s sovjetsko vlado.

Iz Hsinkinga, glavnega mesta Mandžukuja, je prišlo poročilo, da so se pričele diskuzije o rabi oborožene sile, ko je Moskva informirala japonsko vlado, da bo potegnila svoje vojaštvo z otokov na reki Amur le pod pogojem, če bo Japonska odpoklicala svojo oboroženo silo z obmejneg ozemlja.

Pet ruskih topničark je včeraj invadiralo mandžukajske vode. Dospelo so v bližino pozorišča zadnje bitke med mandžukajsko obmejno stražo in ruskimi ladjicami. Ta spopad je postrl napetost med Moskvo in Tokijem.

Svarilo, ki je v bistvu ultimatum, je bilo poslano Moskvi s odobravitvijo japonskega kabineta. Premier Fumimaro Konoye je sklical izredno sejo članov kabineta, ko je sovjetska vlada ignorirala japonski protest proti invaziji mandžukajskega ozemlja.

Sedaj je prišlo poročilo o koncentraciji sovjetske pomorske sile na reki Amur. Takoj nato je bilo objavljeno japonsko svarilo, da bodo sledili drastični ukrepi, če bodo ruske bojne ladje odričile v mandžukajske vode.

Moskva, 3. jul.—Sovjetska vlada je naznanila, da hoče odkodniti od Japonske za topničarko, ki so jo zadnje sredo potopile kroglice iz japonskih topov, kakor tudi za izgubljeno moštvo. Druga vest se glasi, da Rusija išče vojno posojilo v vaoti 4.000.000.000 rubljev (okrog \$800.000.000).

32 oseb ranjenih v železniški nesreči

Chicago, 3. jul.—32 potnikov je bilo ranjenih, ko sta dva vlaka Chicago & Northwestern železnice sinoči trčila skupaj v Evanstonu, v čakačkem predmestju. Okrog 80 drugih potnikov je dobilo manjše praske. Stiranajst ranjencev so odpeljali v bolnišnice in dva izmed teh bosta najbrž podlegla poškodbam.

Fašisti bojkotirajo londonski odbor

Italija ne bo odpoklicala "prostovoljcev" iz Španije

London, 3. jul.—Polom mednarodnega nevtalnega odbora, ki ga tvorijo reprezentantje 27 držav, je blizu. To dokazuje poročilo, da bosta Italija in Nemčija pretrgali stike s tem odborom, če ne bosta Anglija in Francija pristali na zahtevo, da imata oba tabora v španski civilni vojni pravo bojevnitva.

Francija in Anglija sta že namignili, da ne bosta dali fašistom te koncesije. Ta koncesija je cena, ki sta jo postavili Italija in Nemčija, ko sta bili pozvani na ponovno sodelovanje v blokadi španskega obrečja.

V francoški zbornici je bila sprejeta resolucija, ki urgira preureditev francoško-angleške politike napram Španiji, če bosta Italija in Nemčija vztrajali pri svoji zahtevi. Francija je za skupno angleško-francoško kontrolo španskih voda kljub opoziciji s strani Italije in Nemčije.

Da bodo fašisti kljubovali, potrjuje vest v Mussolinijevem listu, da Italija ne bo potegnila svojih "prostovoljcev" iz Španije. Dalje naglašja, da bo moral neinterverentni mednarodni odbor na svoji seji v Londonu zavzeti odločno stališče, drugače se bo "situacija poostila."

Valencija, Španija, 3. jul.—Jose Giral, sunanji minister španske ljudske vlade, je dejal, da so tuje bojne ladje ponovno demonstrirale pred španskimi otoki na Sredozemskem morju. Giral domneva, da so bile te ladje italijanske in nemške, toda paradirajo kot ladje španskih upornikov in prežijo na parnike drugih držav, ki vozijo živila španskim prebivalcem. Nevarnost je velika in lahko sledi nov konflikt v slučaju, da bojne ladje napadejo parnike, ki vozijo živila.

Mednarodni delavski kongres in ADF

Woll pojasnil spor med federacijo in CIO

Varšava, Poljska, 3. jul.—Delegatje, ki so se zbrali na konferenci Mednarodne zveze strokovnih unij, so z večino glasov sprejeli Ameriško del. federacijo kot članico mednarodne delavske organizacije. ADF je bila prej povabljena, naj se pridruži. Francoska delegacija je vodila opozicijo in podprli so jo delegatje Češkoslovaške, Argentine in Mehike. Alexandro Carrillo, načelnik mehiške delavske delegacije, je dejal, da je Ameriška delavska federacija naklonjena fašizmu. Predlagal je, naj jo mednarodna delavska organizacija sprejme kot članico le pod pogojem, da dobi CIO enako reprezentacijo v mednarodni organizaciji.

Matthew Woll, podpredsednik Ameriške delavske federacije, ki je bil poslan v Varšavo, da zastopa svojo organizacijo na mednarodni delavski konferenci, je dobil besedo, da brani ADF. V svojem govoru je poudarjal, da se čudi, ker je konferenca zavzela sovražno stališče napram njegovi organizaciji. Pojasnil je spor med ADF in CIO in izjavil, da CIO sploh ne more postati član mednarodne delavske organizacije. CIO je le nekakšen neformalen odbor, ki sploh ne obdržuje regularnih sej. Konflikt med ADF in CIO ni tako resen, kakor ga hočejo nekateri prikazati. Woll je plediral, naj

UNIJSKI NASKOK NA FORDOVE TOVARNE

Kompanija obtožena teroriziranja delavcev

ARMADA ŠPIONOV NA DELU

Detroit, Mich.—(FP)—Sistematična organizatorična kampanja, ki jo vodi avtna unija med delavci v Fordovih tovarnah, je uspešna kljub terorizmu, katerega se kompanija poslužuje, da ustavi pohod unijakega gibanja. Vsi člani unije so organizatorji. "Fordizem je fašizem!" je bojno geslo organizatorjev.

Vladno delavsko razsodišče tudi pritiska na avtnega magnata. Na 6. julija se prične zaslišanje glede obtožbe, ki jo je vložila avtna unija proti Fordovi kompaniji. V obtožnici je rečeno, da kompanija ovira organiziranje delavcev, da je mobilizirala armado špionov in da je vrgla na cesto unijake delavce. Poleg tega se bo morala kompanija odgovarjati pred senatnim odedkom, kateremu je bila poverjena preiskava zatiranja civilnih svobodščin, ker so njeni pobojniki napadli unijake organizatorje.

Organizatorični odbor je sestavil načrte glede splošne ofenzive, ki bo dosegla višek čez nekaj mesecev. Sedaj je v teku borba med avtno unijo in H. Bennetom, načelnikom Fordove policije in armade špionov.

Unija sodi, da je samo v Fordovi tovarni v River Rouge 7000 špionov. Med temi so bivši jetniki, katere Bennett lahko pošlje tja, odkoder so prišli, če bi se pričeli upirati. Špioni so povsod in to je vzrok, da se delavci bojijo govoriti s človekom, ki ga ne poznajo. Razume se, da je unijaka agitacija v teh okolnostih otežkočena.

Organizirani avtni delavci v Detroitu imajo sorodnike in prijatelje med delavci, ki so upošlelni v Fordovih tovarnah. Preko teh se vrši unijaka kampanja. Fordovi delavci imajo mnogo pritožb proti špionaži in terorizmu.

Sestanki, javni in tajni, med Fordovimi delavci in unionisti se vršijo dnevno. Vse avtne unije sprejemajo Fordove delavce. Lista imen teh delavcev še ni bila objavljena in razen voditeljev avtne unije nihče drugi ne ve, koliko Fordovih delavcev je že v organizaciji.

Bacil otroške paralize odkrit

Los Angeles, Cal., 3. jul.—Dr. Edward Carl Rosenov, profesor bakteriologije na kliniki bratov Mayo v Rochesterju, Minn., je na konferenci zdravnikov poročal, da je odkril bacil, ki povzroča otroško paralizo. Izrekel je upanje, da bo našel tudi serum proti tej nevarni bolezni.

mednarodna delavska organizacija poseže v ta spor, da se čimprej konča. Naglašal je potrebo enotnosti v mednarodnem delavskem gibanju in opozarjal na resne posledice, ki bodo prišle, če ne bo Ameriška delavska federacija sprejeta kot članica Mednarodne zveze strokovnih unij.

Walter Citrine, predsednik mednarodne delavske organizacije in tajnik Britskega kongresa strokovnih unij, je podpiral Wolla in napovedal, da bo ADF sprejeta kot članica mednarodne organizacije. Prej so delegatje soglasno sprejeli njegovo resolucijo, ki vsebuje poziv na vse države in Ligo narodov, naj podprejo špansko ljudsko vladu, da se ohrani politična in teritorialna neodvisnost Španije.

Predsednik Mehike Cardenas pozdravlja otroke španskih begunov, ki so dobili zavetje v njegovi državi.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASNIK ZA SLOVENSKO NAJBOLEJŠE
PODPORNO JEDNOTO
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$3.00 per year.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications
and unsolicited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Number on the box, box size 4 1/2 x 6 1/2 inches
PROSVETA
2827-29 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Počitnice pri prijateljih

Gary, Ind. — Ker sem imel počitnice od 12. do 21. junija, sem se namenil obiskati brata v Buffalo, N. Y., s katerim se nisva videla že 19 let. Vzeli smo pot preko Clevelanda in ob petih popoldne dospel v Buffalo. Veselo svidenje je trajalo do dveh po polnoči.

Na 13. junija sva si z bratom ogledala mesto in obiskala društvenega tajnika SNP, Fordovo tovarno in več drugih zanimivosti pri jezeru. Takoj po kosilu so se žene in mladina posvetovale, da ne gre, da bi sama hodila okrog. Predlog stavljen, podpisan in sprejet, da obiščemo Zakrajka, ki ima v Buffalo moderno urejeno gostilno in je član jednote. Sprejel nas je z veseljem. Priporočam vsem, ki ste na obisku tamkajšnje okolice, da ga obiščete.

Zvečer go nas na bratovem domu obiskali številni znanci in prijatelji. Ko sem zapustil domovino pred 32 leti, so bili še mladi, zdaj pa so že prilično v letih. V zadnjih par letih, odkar si je Amerika prilično opomogla iz krize, se počutijo dobro.

Mesto Buffalo je čisto. Seveda je uprava vsakega mesta odvisna od odbora. Niagaraški slopovi so zanimivi posebno ob večerih, ko jih s kanadskimi strani razsvetljujejo z žarnicami v mavričnih barvah. Obiskal sem Gwando, toda mi čas ni dopuščal, da bi obiskal Slovenski dom in več drugih rojakov. Sploh so bili večinoma zaposleni pri senu, ker je bil dotični dan zelo lep. Naše Slovenke so se pridno ukale z grabljami in vilami in zdelo se mi je, da sem že v stari domovini.

Na 17. junija smo se podali proti Pittsburghu in od tam v Ambridge na obisk mojih starih prijateljev, katere sem tamkaj zapustil pred 25 leti. Od takrat jih že dosti krije ameriška gruda. Nastanili smo se pri Louisu Uherniku, kjer sem si s pomočjo Uhernikove mame najprej začel zdraviti mačka, katerega sem imel še od prejšnje noči. Reči moram, da se ona dobro razume pri zdravljenju takih boleznih. Dotični večer sem bil prisoten na seji angleško govorječega društva SSPZ, kjer je kot govornik nastopil gl. odbornik Kvartich. Predvajali so tudi slike iz slovenskih krajev. Kot sem videl, se mladina jako interesira za take seje. Če sem pravilno poučen, je tudi naš gl. upravni odbor pripravil nekaj takega. Danes imamo opraviti samo z mladino, to je s sportom. Dobro je, da se vsi tega zavedamo!

Naselbina Ambridge je zelo napredovala v zadnjih 25 letih. Prijateljem, ki ste me obiskali v petek večer pri Uherniku in smo potem odkorakali v klub, lepa hvala. Čas je bil prekratek, da bi bil obiskal vse, ki so me povabili. Vsem skupaj želim obilo napredka in na veselo svidenje. Posebna hvala gre družini Louisu Uherniku za postrežbo, predvsem pa mami za slaško newyorčana, s katerim sem si zdravil mačka do Indiane. Pozdrav vsem skupaj!

Andy Unetich in družina.

CIO na železnem okrožju

Ely, Minn. — Osemdeset odstotkov tukajšnjih rudarjev nas je organiziranih v CIO, ostalih dvajset odstotkov pa nam naspotuje in se poteguje za kompanijsko unijo. Obžalovanja je vredno, da so med temi dvajsetimi odstotki tudi nekateri naši rojaki, ki kradejo kruh sebi in svojim otrokom! Ali gledajo za boljše šaržo pri kompaniji. Dva rojaka pa sta celo agitatorja in uradnika kompanijske unije. S tem sta sedaj prišla na dan s svojo barvo, zdaj sta se pokazala kaj sta. Eden je predsednik čitalnice in sedaj se ve, kdo je bil tisti, ki si je prizadeval, da se je ustavil Milwaukee Leader, dela pa tudi na tem, da bi ustavil Proletarca, pa ga ne more. Najboljše bo, da takoj preneha s svojim umazanim delom, kajti zmaga bo naša! Mi imamo 80% članov pri CIO in z nami je postava! Drugi je predsednik JND in društveni tajnik. Vpra-

šam ga, če kdaj pogleda v pravila in načelno izjavo kot društveni tajnik, ali so mu znani konvencni zaključki?

Dne 27. junija je tukaj govoril kongresnik John T. Bernard, direktor CIO. Udeležba je bila slaba, ker so odšli ljudje na piknik društva št. 20 SNP, katerega sem se udeležil proti večeru, da obenem kot zastopnik in agitator razpečam nekaj številki lista Steel Labor. Kmalu pa se je pridružil kompanijski policaj in vzel list nekemu delavcu iz roker ga raztrgal, meni pa je pokazal pot, naj grem. Tako sem tudi storil brez ugovora, kajti drugače pač ni kazalo.

Priporočam vsem rudarjem, da pristopijo v unijo CIO! George Kochevar.

Poročilo stavki

Johnstown, Pa. — Da je governer Earl preklical obsedno stanje v Johnstownu in da je Bethlehem Corp. obnovila obrat v tovarnah, je Prosveta že poročala v dnevnih novicah. Da se je governer udal tako hitro (po štiri dneh), je več vzrokov. 1. Bethlehem Corp. je zagrozila, da bo od governerja zahtevala povrnitev škode, ki jo trpi radi zaprtja tovarn. 2. "Odbor državljanov" je nabiral podpise delavcev, ki žele delati in nabral jih je, tako so poročali, čez deset tisoč, to je več kot dve tretjini delavcev uposlenih pri tej družbi. Te podpise so poslali governerju z zahtevo, naj preklicé obsedno stanje in dovoli odpreti tovarne.

Če so bili vsi podpisi dobljeni pravilnim in poštenim potom, je seveda še vprašanje. Da so delavci pripravili delati, je seveda lahko verjetno, toda vprašanje je, pod kakimi pogoji. In takoj je bila najbrž nastavljen paat za delavce, da so volili "za", ne da bi vprašali za pogoje. Ako upoštevamo, da se je od 15 tisoč delavcev vpisalo v unijo čez 10 tisoč, je težko verjeti, da bi se dobilo toliko podpisov za vrnitev na delo, brez priznanja unije.

Tukajšnji "odbor državljanov", ki se lahko primerja s prejšnjim KKK, je jako aktiven, zboruje večkrat na teden in tam sklepajo vse potrebno po dnevnih dogodkih. Večkrat imajo governike po radiu, da ubijajo moralno stavkarje na različne načine. Priporočujemo jim o izgubi na plači, zagotavljajo jim, da imajo pravico do dela, CIO jim predstavljajo kot nasilno in komunistično. Lewis, pravijo, hoče biti car delavcev itd. Med drugimi je po radiu govoril tudi neki rev. J. H. Stanton in a tem javno dokazal, da je cerkev dekla kapitalizma. Prerokoval je med drugim, da se bo pri UMW of A kmalu vzdignila revolta proti Lewisu in CIO.

"Odbor državljanov", ki je mešana skupina parazitov, ki žive od delavcev, se poslužuje vseh mogočih sredstev za zlomitev stavke in priznati moramo, radi

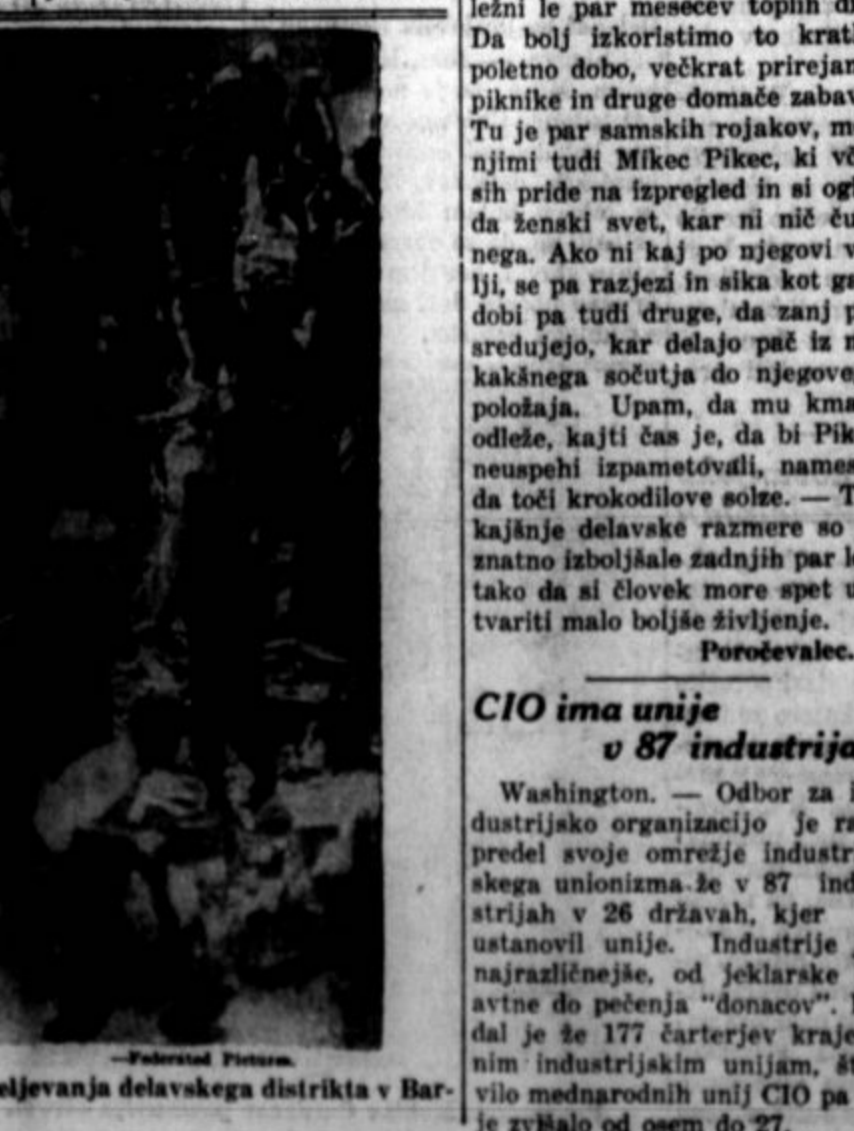
Diktator Mussolini (levo) in maršal Werner von Blomberg, nacistički vojni minister.

ali neradi, da imajo uspeh, to seveda precej po krivdi delavstva samega, ki ni zmoglo — vsaj večina ne — misliti s svojo glavo. Na škodo stavkarjev je med njimi tudi nekaj takih, ki so mnenja, da se s silo kaj opravi, zato smo imeli nekaj "prask" med stavkarji in garjevci. To so izrabili nasprotniki, posebno župana in "odbor državljanov" in sedaj hujskajo zoper stavkarje, češ, ali jih vidite nasilneže, komuniste itd., ali vam nismo pravili, da je CIO komunistična!

S tem hujskanjem so odvezli že mnogim stavkarjem veselje in korajžje za stavko. To naj bo stavkarjem nauk za bodočnost, da sila še ni nikoli pomagala k zmagi. Dogodek v noči med 28. in 29. junijem je to hujskanje še povečal. Citateljem je gotovo že znano iz dnevnih novic, da so v prejšnji noči neznanca na dveh različnih krajih z dinamitno razstrelili velike vodne cevi, ki dovajajo vodo iz nabiralnikov v tovarne Bethlehem Corp. Razstrelbe so bile tako učinkovite, ki dovajajo vodo iz nabiralnikov v tovarne, dokler ne popravijo vodne cevi, ki merijo pri enem nabiralniku 66 palcev v višine. Dasi ni nobenih dokazov, je sum za to dejanje takoj padel na stavkarje in voditelje CIO.

Bethlehem Corp. je razpisala nagrado deset tisoč dolarjev tistemu, ki pripomore, da se dobi krivce. Župan Shields je pa sklical izredno sejo mestnih odborov, policajem je pa naročil, naj pripeljejo na to sejo tudi tri voditelje stavke, ki jo vodi CIO. Ko se je to zgodilo, je župan povedal voditeljem, naj takoj gre do iz mesta, ker on jim ne more garantirati varnosti v mestu. Ko je advokat CIO hotel vedeti, kaj so voditelji CIO zagrešili, ga je župan dal zapreti radi "nespodobnega obnašanja." Voditelji so odgovorili, da ne gredo iz mesta in so apelirali na governerja, naj jim da protekcijo, ker jim je mesto odreka.

Kaj še vse iz tega pride, se pač ne ve, eno je pa gotovo, ako ne pride pomoč od zunaj, je tukaj-

Posledice fašističnega obstreljevanja delavskega distrikta v Barceloni, Španija.

Higijena na potovanju

Potovanje nam ne širi samo duševnega občutja, temveč nam lahko postane tudi zdravje po spešujoč pripomoček. Iz vsakdanjosti in pokončne življenja z njegovimi škodljivostmi, prihajamo na potovanje na deželo, v gore, k morju, in tam si lahko pridobimo novega zdravila zaloge za zimo in zopetno delo.

Seveda pa nam more potovanje tudi škodovati, če ga izvajamo nespametno in nehiigijenično. Koliko ljudi si baš na potovanju pokori želodec in črevesje in si naprti boleznih, ki jih je baš v tujini čutili najbolj, ker nam tam ni na razpolago domači zdravnik in nam ne dostajajo tudi skrbljivih svorcev.

Pred vsem moramo paziti že med vožnjo železnici na pravo dieto. Kaj si vse natovori nekateri ljudje za vožnjo, ki trajajo komaj nekaj ur. Vino, žganje, kava, čaj, trdo kuhana jajca, vse mogoče mesne jedi, grozdje, brusnice in drugo sadje, vsakovrstno pecivo in slaščice. A vse to bi še ne bilo tako hudo, če želodca ne obremenjevali s tem v pestri zmešanji. Večina ljudi pa takšne zmešanje v jedi in v pijanci ne prenese in prebavne motnje naravna posledica.

Kdor se vozi kakor koli na potovanje, naj dela tega nikoli s polnim želodcem. Predvsem naj se varuje preobilnega pitja alkoholnih pijač. Ne jej neposredno pred vožnjo, temveč najmanj uro prej in sicer lepo počasi in v vsem običajnem obodu. Med vožnjo se malo omeji ob urah, ko običajno ješ, zavij samo kajla lahko prebavljive jedi, n. pr. malo mrzle piščanke, obložen kruh, nekoliko kosov prepelca ali žemljo. Tu in tam kos čokolade ali slankorja ne bo škodil. Zoper žejo pomaga obilo no nekoliko posušenih sliv ali potrezek lahkega vina. Vode, ki dostikrat ni prosta bakterij in netemperirana, se na potovanju čuvaj, v veda pa čista in sveža voda, če je ne popiješ preveč in preveč nezumno, ne škoduje. Najbolje je že, če vzameš steklenico mineralne vode s seboj. Če imaš suha usta, ti bo pogosto ma pomagalo to, če počasi zvečiš kos kruha.

Kdor vožnje ne prenese, ne da bi se ga laščala slabost z bljuvanjem, naj se vso lažjo krog mogoče ob odprtém oknu in z obrazom na prejš. Zgornjega telesa ne zaslanja nikoli okno. Prah, pepel in drobeci premoaga so dovolj že marsikateremu potovalcu.

Ko vožnja konča, ne jej takoj, temveč počakajmu po polurnem počivanju. Med napornoro se, ne jej ničesar, temveč samo med potekom. Pаметen pešec se izogne vseh gostilnopotih. Je namreč izbirlčen in ve, da je okoli v podeželskih gostilnah pogostoma zelo namanjkljiva in maloverdna.

Na potovanju se čuvaj vseh jedi, ki povzročajo žejo in ki so močno začinjene: razprgulažev, mastnih klobas, mastnega mesa, konzerviranih rib, neprekuhanega mleka, več sadja, kumarčne salate itd.

Zmernost v jedi in pijanci je glavno pravilo za vsakega turistu. Toda to ne pomeni, da moral potovati s praznim želodcem, kar bi lahko povzročalo slabosti.

Pri prenočevanju v gostilnah, kjer si lahko škoduješ z vlažnimi in pomanjkljivo snanimi posteljami, uporabljaj po možnosti svojo no spalno vrečo. Potovalci naj imajo s seboj tudi vedno svoj lastni kozarec za pitje, ker več nikoli, kakšne zlorabe se dogajajo s kozarci, ki so na razpolago v tujakih sobah po hotelih.

Po potovanju je priporočljiva topla kopel.

Peklo na Angleškem, raj v Ameriki

Isti dan, ko je angleški finančni ministar Neville Chamberlain predložil spodnji zboru proračun za prihodnje leto in davčno obremenitev, je izšel slučajno ali pa tudi ne popolnoma slučajno ameriški državni proračun. Tako glošaški bratje lahko medsebojno primerjajo, koliko bodo morali plačevati v tej in kolikodrugi deželi.

Londonski "Times" beležijo z rahlim vdom, da mora plačati Amerikan z ženo in otrokom, ki zasluži letno okrog 1000 funtov št. lingov, približno 17 funtov dohodninskega doka, Anglež v istem položaju pa bo moral novem plačati nič manj nego 117 funtov št. lingov. Na prvi pogled je videti, kakor da imeli v Ameriki, kar se tiče davkov, pravi na Angleškem pa pravo peklo. Primerjava ne ustreza popolnoma. Direktno obdavčevanje dohodkov ima v Ameriki že od vsega početka razmeroma majhno vlogo. Uncle Sam stisne svoje podložnike rajši indirektno. Natančno primerjava med obema deželama je zato težka. Vsekako pa bo veljalo, da gre Amerikonom, kar se tiče davkov, v splošnem še vedno boljše nego Angležem.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 6. julija 1917.)
Domače vesti. V Clevelandu je vlak ubil letnega rojaka Ludvika Huča, ko je hotel vsem avtu prekoračiti železniški tir. Bil je Trebnjega in član SNP.
Delavske vesti. V Kentuckyju je zasledilo 9000 rudarjev.
Svetovna vojna. Zmagovita ruska armada katero vodi Kerenski, je v treh dneh odstavila 20,000 Nemcev in zdrobila vse napade.
Ruska revolucija. Vsa Rusija je prešla vsled zmag revolucionarne armade.

CIO ima unije v 87 industrijah

Washington. — Odbor za industrijsko organizacijo je razpredel svoje omrežje industrijskega unionizma. Že v 87 industrijah v 26 državah, kjer je ustanovil unije. Industrije so najrazličnejše, od jeklarske in avtne do pečenja "donacov". Izdal je že 177 čarterjev krajevnim industrijskim unijam, številno mednarodnih unij CIO pa se je zvišalo od osem do 27.

F. M. DOSTOJEVSKIJ:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s splogom — Poslovani Vladimir Levščik

"Na sveti veliki četrtak jemo kuhano sadje brez masla, pijemo pa vino in drugo, ob strogem postu. Zakaj laodikijski zbor veli za veliki četrtak takole: 'Ker se ne spodobi, da bi v naslednjem tednu štiridesetdnevnega posta v četrtak dovolili mesno jed in tako onečastili ves štiridesetdnevni post.' Evo kako je pri nas. A kaj je to v primeri z vami, veliki oče," je dodal menišek ohrabrivši se, "ki se hranite vse leto, celo na sveto veliko noč, samo s kruhom in vodo in užijete v vsem tednu toliko kruha, kakor mi v dveh dneh. Resnično, divna je ta vaša velika vzdržnost."

"A poprovke?" ga je zdajci vprašal oče Ferapont.

"Poprovke?" je menišek začuden ponovil vprašanje.

"Da, da. Jaz pojdem še od njihovega kruha stran, ki ga vobče ne potrebujem, čeprav v les, in se bom tam preživljal s poprovkami ali jagodami, oni pa tu ne bodo pustili svojega kruha, to pomeni, da jih ima vrag ukljenjene. Danes pravijo pagani, da se človeku ni za kaj toliko postiti. To njihovo mišljenje je napuhnjeno in paganski."

"Oh, to je resnica," je vzdihnil menišek.

"Pa vraga, ali si jih videl pri njih?" je vprašal oče Ferapont.

"Kako pri njih?" je boječe pobral menišek.

"Lani o svetih binkoštnih sem šel k igumanu, od tistih dob pa nisem bil več pri njem. Videl sem, kako nekateremu na prsih sedi in se skriva pod haljo, samo ročički se vidijo izza nje; nekateremu gleda iz žepa, oči mu igrajo, mene ga je strah; nekateremu se je naselil v drobovju, prav v njegovem nečistem trebuhu, nekateremu pa visi kar okoli vratu, oklenil se ga je in ta ga nosi, ne da bi ga videl."

"Ali ga vi vidite?" je vprašal menišek.

"Pravim ti, da ga vidim, skoz in skoz ga vidim. Ko sem odhajal od igumana, gledam — eden se skriva pred menoj za vrata, pa kakšen: velik, poldrugi vatel visok ali še višji, in rep je imel debel, dolg in temnorjav; s koncem repa je bil zašel v vratno špranjo, jaz pa — ne bodi len, zdajci zaloputnem vrata in mu prikrnem rep. Ko je zacvilil in zabrcal, sem trikrat napravil znamenje križa — in sem ga zakrilal. Še tisti mah je crknil kakor pajek, če ga zmečkaš. Zdjaj je moral že segniti v koto; smrdi, toda oni ga ne vidijo in ne duhajo. Že leto dni nisem bil tam. Tebi zaupam to, ki si tujec."

"Strašno so vaše besede! A kako, veliki in blaženi oče," je rekel menišek, ki je postajal čedalje smejeji, "ali je res, da gre o vas velika slava tja do najbolj daljnih dežel, češ da ne prestando občujete s svetim Duhom?"

"Časih se zgodi, da prileti k meni."

"Kako prileti k vam? V kaki podobli?"

"V ptičji."

"Sveti Duh v podobli goloba?"

"To je sveti Duh, ono pa Svetoduh. Svetoduh je nekaj drugega, ta se lahko spusti na zemljo tudi kot kaka druga ptica: časih kot lastovka, časih kot lišček, časih pa tudi kot sinica."

"Kako ga pa razločite od sinice?"

"Govori."

"Kako pa govori, v kakem jeziku?"

"V človeškem."

"A kaj vam govori?"

"Vidiš, danes mi je povedal, da bo prišel k meni bedak in bo tiščal vame z nespodobnimi vprašanji. Veliko hoče vedeti, menih."

"Grozno so vaše besede, preblaženi in presveti oče," je majal menišek z glavo. Sicer se je pa pokazala v njegovih plašnih očesih tudi nekakšna nezaupnost.

"Ali vidiš tole drevo?" je vprašal oče Ferapont po kratkem molku.

"Vidim, blaženi oče."

"Po tvojem je brest, a po mojem je čisto druga podoba."

"Kakšna pa?" Menišek je pomolčal v jalovem pričakovanju.

"Ponoči se dogaja. Ali vidiš ti dve veji? Ponoči je bil oče Ferapont, ne bi bilo niti to meni in me išče s temi rokami, jasno vidim to in trepetem. Strašno, o, strašno!"

"Kaj je v tem strašnega, če je Kristus sam?"

"Zgrabil me bo in odnesel kvišku."

"Živega?"

"V duhu in slavi preroka Elije — ali nisi slišal tega, kaj? Objame me in me odnese..."

Čeprav so navdajali obdorskega meniška, ko se je po tem razgovoru vrnil v naznačeno mu celico k enemu izmed bratov, dvomi — in to celo dokaj hudi — se je njegovo srce vendar nedvomno bolj nagibalo k očetu Ferapontu nego k očetu Zosimu. Obdorski menišek je bil pred vsem za post, a za tako velikega postnika, kakor je bil oče Ferapont, ne bi bilo niti to nič čudnega, če bi bil "videl čudeže". Njegove besede so bile seveda tudi nekako abotne, a saj Gospod vendar ve, kaj je bilo v njih zapopadenega, in vsi, ki so zaradi Krista ubogi v duhu, imajo še čisto drugačne besede in dejanja. Tisto zastran prikrnjene vragevoga repa pa je bil iz srca in s veseljem pripravljen verjeti, ne samo v prispodobnem, ampak tudi v pravem pomenu besede. Razen tega je imel že preje, še preden je bil prišel v samostanu, velik predsodek proti starčevstvu, ki ga je doslej poznal samo po pripovedovanju drugih in ki ga je s mnogimi drugimi vred odločno smatral za kvarno novotarijo. V teku dneva, ki ga je bil že prebil v samostanu, je tudi opazil tajno mrmrjanje nekaterih lahkomišelnih bratov, ki se niso strinjali s starčevstvom. Mimo tega je bil po svoji naravi nemiren in okreten menih s preveliko radovednostjo do vseh stvari. Prav zato ga je pahnila velika vest o novem "čudežu", ki ga je bil izvršil stari Zosima, v silne dvome. Aljoša se je potlej spomnil, kako je v množici menihov, ki so se gnetli k starcu in okoli njegove celice, velikokrat šinila mimo njega postavica radovednega obdorskega gosta, ki je smukal od gruč do gruč in stregel na vse in vsakogar izpraševal. Tistikrat se je malo menil zanj, šele pozneje se je spomnil vsega... A saj mu tudi ni bilo do tega: stari Zosima, ki se je bil spet začutil trudnega in vnovič legal v posteljo, se je, ko je bil že zapri oči, zdajci spomnil naj in začel, da pride k njemu. Aljoša je neutegoma priteknel. Pri starcu so bili takrat samo oče Paisij, menih-avečnik oče Jošif in novinec Porfirij. Starec je odprl trudne oči, nepremično pogledal Aljošo in ga nenadoma vprašal:

"Ali te tvoji pričakujejo, sinko?"

Aljoša se je zmedel in ni vedel, kaj naj odgovori.

"Ali te ne potrebujejo? Morda si večerj ko mu obljubiš, da prideš danes k njemu?"

"Obljubil sem... očetu... bratoma... in drugim..."

"Vidiš! Vseako pojdi. Ne bodi žalosten. Vedi, da ne bom umrl, ne da bi vpričo tebe izrlel svojo poslednjo besedo na zemlji. Tebi bom rekel to besedo, sinko, tebi je tudi zapustim. Tebi, mili sinko, zato, ker me ljubiš. Dotlej pa pojdi k njim, ki si jim obljubil."

Aljoša je neutegoma ubogal, čeprav mu je bilo težko oditi. Toda obljuba, da bo slišal njegovo poslednjo besedo na zemlji, in kar je glavno, da bo ta beseda tako rekoč zapuščena njemu, Aljoša, mu je zanosno presunila dušo. Urno se je jel odpravljati, da bi čim prej postoril svoje posele v mestu in se vrnil v samostan.

(Dalje prihodil.)

"Neodpustljivo je, da vam tako govorim, namestu da bi vas miril." Pogledal je kopicu pisem in brzojavk. "To so grozilna pisma, ali ne?"

"Da. Okoli trideset jih bo. In ponoči me kliče iz spanja." Malotti se je zgrozil in zapri oči.

Harrow je vzel eno izmed pisem in ga prebral. Glasilo se je: "Pred štiridesetimi leti si me obsodil na živo smrt. Pred dvajsetimi leti sem si začel ustvarjati novo življenje. Toda nisem se spustil iz oči. Potrpešljivo sem čakal trenutka, ki se mi je zdel primeren za maščevanje. Zdjaj, ko si na višku moči in svoje sreče, te bom z isto ravnodušnostjo uničil kakor si ti mene. Ob polnoči 19. boš umrl! Meni uiti ni mogoče. Tvoja usoda je zapečatena. Hunt."

Izenadena se je Malotti zdrnil in se prijel za srce.

Hišna vrata so se z zamolklim ropotom zaprla in začuli so se koraki v veži.

"Newton!" je zaklical MacNab.

"Tu sem, gospod nadzornik," je odgovoril glas zunaj.

"Kdo je prišel?"

"Ekspresno je prišla neka škatla, gospod nadzornik."

"Odprite jo, toda z največjo pazljivostjo."

Nekaj minut je minilo, potem je zaklical mož od zunaj. "V škatli je samo nagrobni venec, gospod nadzornik!"

MacNab je šel k vratom in jih odprl. Zagledal je brljanov venec. Na širokem traku je bil napis: Charlesu Malottiju, ki je umrl ob polnoči, 19. Priložena ni bila nikakšna posetnica.

Malottiju so zašklepetali zobje. Histeričen smeh se mu je iztrgal iz grla in potem prešel v krčevito ihtenje. Harrow ga je stresel in ga poskušal pomiriti.

Počasi se je Malotti zbral, vendar pa je še zmerom trdno držal zdravnikovo roko. Nezaupno je pogledal MacNaba, ki se je pri vratih pogovarjal s policijskim uradnikom in zasopel: "Doktor!"

"Kaj vam pa teži srce?" ga je izpodbudil Harrow. "Saj se nočem mešati v vaše zasebne razmere, toda če mislite, da vam bo boljše, če se boste komu zaupali, storite to. Mi zdravnik smo časih tudi izpovedniki."

MacNab je stal še zmerom med vrati in se pogovarjal s stražnikom.

Malotti je začel: "Pred smrtjo bi se rad izpovedal. Potem bom laže umrl. Morilec sem!"

Harrow je namršil obrvi.

"Resnico govorim, poslušajte. Hunt in jaz sva bila v službi v neki banki. Zaradi nekega dekleta sva se sprla. In ker je dekle imelo rajši Hunta, sem od jeze in ljubosumnosti izgubil razum. Razen tega sem imel mnogo dolgog. Vedel sem, da dela naš blagajnik pozno v noč, in na to sem zgradil svoj načrt. Ko je nekoč ostal spet dalje časa v pisarni, sem ga umoril. Potem sem skril del ugrabljenega denarja v Huntovo sobo. Zaprl so ga in zaradi roparskega umora obsodili na smrt. V poslednjem trenutku so ga pomilostili na dosmrtno ječo. Toda zaradi vzornega vedenja so ga po dvajsetih letih izpustili."

"Ali je mogoče tega Hunta spoznati po kakšnem zunanem znaku?"

"Da," je šepnil Malotti. "Na desni rami ima tetoviranega zmaja."

Potem se nista mogla več pogovarjati, kajti MacNab je zdaj zopet stopil k njima in se spustil v svoj naslanjač. In vsi trije so nestrno čakali.

"Neodpustljivo je, da vam tako govorim, namestu da bi vas miril." Pogledal je kopicu pisem in brzojavk. "To so grozilna pisma, ali ne?"

"Da. Okoli trideset jih bo. In ponoči me kliče iz spanja." Malotti se je zgrozil in zapri oči.

Harrow je vzel eno izmed pisem in ga prebral. Glasilo se je: "Pred štiridesetimi leti si me obsodil na živo smrt. Pred dvajsetimi leti sem si začel ustvarjati novo življenje. Toda nisem se spustil iz oči. Potrpešljivo sem čakal trenutka, ki se mi je zdel primeren za maščevanje. Zdjaj, ko si na višku moči in svoje sreče, te bom z isto ravnodušnostjo uničil kakor si ti mene. Ob polnoči 19. boš umrl! Meni uiti ni mogoče. Tvoja usoda je zapečatena. Hunt."

Izenadena se je Malotti zdrnil in se prijel za srce.

Hišna vrata so se z zamolklim ropotom zaprla in začuli so se koraki v veži.

"Newton!" je zaklical MacNab.

"Tu sem, gospod nadzornik," je odgovoril glas zunaj.

"Kdo je prišel?"

"Ekspresno je prišla neka škatla, gospod nadzornik."

"Odprite jo, toda z največjo pazljivostjo."

Nekaj minut je minilo, potem je zaklical mož od zunaj. "V škatli je samo nagrobni venec, gospod nadzornik!"

MacNab je šel k vratom in jih odprl. Zagledal je brljanov venec. Na širokem traku je bil napis: Charlesu Malottiju, ki je umrl ob polnoči, 19. Priložena ni bila nikakšna posetnica.

Malottiju so zašklepetali zobje. Histeričen smeh se mu je iztrgal iz grla in potem prešel v krčevito ihtenje. Harrow ga je stresel in ga poskušal pomiriti.

Počasi se je Malotti zbral, vendar pa je še zmerom trdno držal zdravnikovo roko. Nezaupno je pogledal MacNaba, ki se je pri vratih pogovarjal s policijskim uradnikom in zasopel: "Doktor!"

"Kaj vam pa teži srce?" ga je izpodbudil Harrow. "Saj se nočem mešati v vaše zasebne razmere, toda če mislite, da vam bo boljše, če se boste komu zaupali, storite to. Mi zdravnik smo časih tudi izpovedniki."

MacNab je stal še zmerom med vrati in se pogovarjal s stražnikom.

Malotti je začel: "Pred smrtjo bi se rad izpovedal. Potem bom laže umrl. Morilec sem!"

Harrow je namršil obrvi.

"Resnico govorim, poslušajte. Hunt in jaz sva bila v službi v neki banki. Zaradi nekega dekleta sva se sprla. In ker je dekle imelo rajši Hunta, sem od jeze in ljubosumnosti izgubil razum. Razen tega sem imel mnogo dolgog. Vedel sem, da dela naš blagajnik pozno v noč, in na to sem zgradil svoj načrt. Ko je nekoč ostal spet dalje časa v pisarni, sem ga umoril. Potem sem skril del ugrabljenega denarja v Huntovo sobo. Zaprl so ga in zaradi roparskega umora obsodili na smrt. V poslednjem trenutku so ga pomilostili na dosmrtno ječo. Toda zaradi vzornega vedenja so ga po dvajsetih letih izpustili."

"Ali je mogoče tega Hunta spoznati po kakšnem zunanem znaku?"

"Da," je šepnil Malotti. "Na desni rami ima tetoviranega zmaja."

Potem se nista mogla več pogovarjati, kajti MacNab je zdaj zopet stopil k njima in se spustil v svoj naslanjač. In vsi trije so nestrno čakali.

"Neodpustljivo je, da vam tako govorim, namestu da bi vas miril." Pogledal je kopicu pisem in brzojavk. "To so grozilna pisma, ali ne?"

"Da. Okoli trideset jih bo. In ponoči me kliče iz spanja." Malotti se je zgrozil in zapri oči.

Harrow je vzel eno izmed pisem in ga prebral. Glasilo se je: "Pred štiridesetimi leti si me obsodil na živo smrt. Pred dvajsetimi leti sem si začel ustvarjati novo življenje. Toda nisem se spustil iz oči. Potrpešljivo sem čakal trenutka, ki se mi je zdel primeren za maščevanje. Zdjaj, ko si na višku moči in svoje sreče, te bom z isto ravnodušnostjo uničil kakor si ti mene. Ob polnoči 19. boš umrl! Meni uiti ni mogoče. Tvoja usoda je zapečatena. Hunt."

Izenadena se je Malotti zdrnil in se prijel za srce.

Hišna vrata so se z zamolklim ropotom zaprla in začuli so se koraki v veži.

"Newton!" je zaklical MacNab.

"Tu sem, gospod nadzornik," je odgovoril glas zunaj.

"Kdo je prišel?"

"Ekspresno je prišla neka škatla, gospod nadzornik."

"Odprite jo, toda z največjo pazljivostjo."

Nekaj minut je minilo, potem je zaklical mož od zunaj. "V škatli je samo nagrobni venec, gospod nadzornik!"

MacNab je šel k vratom in jih odprl. Zagledal je brljanov venec. Na širokem traku je bil napis: Charlesu Malottiju, ki je umrl ob polnoči, 19. Priložena ni bila nikakšna posetnica.

Malottiju so zašklepetali zobje. Histeričen smeh se mu je iztrgal iz grla in potem prešel v krčevito ihtenje. Harrow ga je stresel in ga poskušal pomiriti.

Počasi se je Malotti zbral, vendar pa je še zmerom trdno držal zdravnikovo roko. Nezaupno je pogledal MacNaba, ki se je pri vratih pogovarjal s policijskim uradnikom in zasopel: "Doktor!"

"Kaj vam pa teži srce?" ga je izpodbudil Harrow. "Saj se nočem mešati v vaše zasebne razmere, toda če mislite, da vam bo boljše, če se boste komu zaupali, storite to. Mi zdravnik smo časih tudi izpovedniki."

MacNab je stal še zmerom med vrati in se pogovarjal s stražnikom.

Malotti je začel: "Pred smrtjo bi se rad izpovedal. Potem bom laže umrl. Morilec sem!"

Harrow je namršil obrvi.

"Resnico govorim, poslušajte. Hunt in jaz sva bila v službi v neki banki. Zaradi nekega dekleta sva se sprla. In ker je dekle imelo rajši Hunta, sem od jeze in ljubosumnosti izgubil razum. Razen tega sem imel mnogo dolgog. Vedel sem, da dela naš blagajnik pozno v noč, in na to sem zgradil svoj načrt. Ko je nekoč ostal spet dalje časa v pisarni, sem ga umoril. Potem sem skril del ugrabljenega denarja v Huntovo sobo. Zaprl so ga in zaradi roparskega umora obsodili na smrt. V poslednjem trenutku so ga pomilostili na dosmrtno ječo. Toda zaradi vzornega vedenja so ga po dvajsetih letih izpustili."

"Ali je mogoče tega Hunta spoznati po kakšnem zunanem znaku?"

"Da," je šepnil Malotti. "Na desni rami ima tetoviranega zmaja."

Potem se nista mogla več pogovarjati, kajti MacNab je zdaj zopet stopil k njima in se spustil v svoj naslanjač. In vsi trije so nestrno čakali.

"Na sveti veliki četrtak jemo kuhano sadje brez masla, pijemo pa vino in drugo, ob strogem postu. Zakaj laodikijski zbor veli za veliki četrtak takole: 'Ker se ne spodobi, da bi v naslednjem tednu štiridesetdnevnega posta v četrtak dovolili mesno jed in tako onečastili ves štiridesetdnevni post.' Evo kako je pri nas. A kaj je to v primeri z vami, veliki oče," je dodal menišek ohrabrivši se, "ki se hranite vse leto, celo na sveto veliko noč, samo s kruhom in vodo in užijete v vsem tednu toliko kruha, kakor mi v dveh dneh. Resnično, divna je ta vaša velika vzdržnost."

"A poprovke?" ga je zdajci vprašal oče Ferapont.

"Poprovke?" je menišek začuden ponovil vprašanje.

"Da, da. Jaz pojdem še od njihovega kruha stran, ki ga vobče ne potrebujem, čeprav v les, in se bom tam preživljal s poprovkami ali jagodami, oni pa tu ne bodo pustili svojega kruha, to pomeni, da jih ima vrag ukljenjene. Danes pravijo pagani, da se človeku ni za kaj toliko postiti. To njihovo mišljenje je napuhnjeno in paganski."

"Oh, to je resnica," je vzdihnil menišek.

"Pa vraga, ali si jih videl pri njih?" je vprašal oče Ferapont.

"Kako pri njih?" je boječe pobral menišek.

"Lani o svetih binkoštnih sem šel k igumanu, od tistih dob pa nisem bil več pri njem. Videl sem, kako nekateremu na prsih sedi in se skriva pod haljo, samo ročički se vidijo izza nje; nekateremu gleda iz žepa, oči mu igrajo, mene ga je strah; nekateremu se je naselil v drobovju, prav v njegovem nečistem trebuhu, nekateremu pa visi kar okoli vratu, oklenil se ga je in ta ga nosi, ne da bi ga videl."

"Ali ga vi vidite?" je vprašal menišek.

"Pravim ti, da ga vidim, skoz in skoz ga vidim. Ko sem odhajal od igumana, gledam — eden se skriva pred menoj za vrata, pa kakšen: velik, poldrugi vatel visok ali še višji, in rep je imel debel, dolg in temnorjav; s koncem repa je bil zašel v vratno špranjo, jaz pa — ne bodi len, zdajci zaloputnem vrata in mu prikrnem rep. Ko je zacvilil in zabrcal, sem trikrat napravil znamenje križa — in sem ga zakrilal. Še tisti mah je crknil kakor pajek, če ga zmečkaš. Zdjaj je moral že segniti v koto; smrdi, toda oni ga ne vidijo in ne duhajo. Že leto dni nisem bil tam. Tebi zaupam to, ki si tujec."

"Strašno so vaše besede! A kako, veliki in blaženi oče," je rekel menišek, ki je postajal čedalje smejeji, "ali je res, da gre o vas velika slava tja do najbolj daljnih dežel, češ da ne prestando občujete s svetim Duhom?"

"Časih se zgodi, da prileti k meni."

"Kako prileti k vam? V kaki podobli?"

"V ptičji."

"Sveti Duh v podobli goloba?"

"To je sveti Duh, ono pa Svetoduh. Svetoduh je nekaj drugega, ta se lahko spusti na zemljo tudi kot kaka druga ptica: časih kot lastovka, časih kot lišček, časih pa tudi kot sinica."

"Kako ga pa razločite od sinice?"

"Govori."

"Kako pa govori, v kakem jeziku?"

"V človeškem."

"A kaj vam govori?"

"Vidiš, danes mi je povedal, da bo prišel k meni bedak in bo tiščal vame z nespodobnimi vprašanji. Veliko hoče vedeti, menih."

"Grozno so vaše besede, preblaženi in presveti oče," je majal menišek z glavo. Sicer se je pa pokazala v njegovih plašnih očesih tudi nekakšna nezaupnost.

"Ali vidiš tole drevo?" je vprašal oče Ferapont po kratkem molku.

"Vidim, blaženi oče."

"Po tvojem je brest, a po mojem je čisto druga podoba."

"Kakšna pa?" Menišek je pomolčal v jalovem pričakovanju.

"Ponoči se dogaja. Ali vidiš ti dve veji? Ponoči je bil oče Ferapont, ne bi bilo niti to meni in me išče s temi rokami, jasno vidim to in trepetem. Strašno, o, strašno!"

"Kaj je v tem strašnega, če je Kristus sam?"

"Zgrabil me bo in odnesel kvišku."

"Živega?"

"V duhu in slavi preroka Elije — ali nisi slišal tega, kaj? Objame me in me odnese..."

Čeprav so navdajali obdorskega meniška, ko se je po tem razgovoru vrnil v naznačeno mu celico k enemu izmed bratov, dvomi — in to celo dokaj hudi — se je njegovo srce vendar nedvomno bolj nagibalo k očetu Ferapontu nego k očetu Zosimu. Obdorski menišek je bil pred vsem za post, a za tako velikega postnika, kakor je bil oče Ferapont, ne bi bilo niti to nič čudnega, če bi bil "videl čudeže". Njegove besede so bile seveda tudi nekako abotne, a saj Gospod vendar ve, kaj je bilo v njih zapopadenega, in vsi, ki so zaradi Krista ubogi v duhu, imajo še čisto drugačne besede in dejanja. Tisto zastran prikrnjene vragevoga repa pa je bil iz srca in s veseljem pripravljen verjeti, ne samo v prispodobnem, ampak tudi v pravem pomenu besede. Razen tega je imel že preje, še preden je bil prišel v samostanu, velik predsodek proti starčevstvu, ki ga je doslej poznal samo po pripovedovanju drugih in ki ga je s mnogimi drugimi vred odločno smatral za kvarno novotarijo. V teku dneva, ki ga je bil že prebil v samostanu, je tudi opazil tajno mrmrjanje nekaterih lahkomišelnih bratov, ki se niso strinjali s starčevstvom. Mimo tega je bil po svoji naravi nemiren in okreten menih s preveliko radovednostjo do vseh stvari. Prav zato ga je pahnila velika vest o novem "čudežu", ki ga je bil izvršil stari Zosima, v silne dvome. Aljoša se je potlej spomnil, kako je v množici menihov, ki so se gnetli k starcu in okoli njegove celice, velikokrat šinila mimo njega postavica radovednega obdorskega gosta, ki je smukal od gruč do gruč in stregel na vse in vsakogar izpraševal. Tistikrat se je malo menil zanj, šele pozneje se je spomnil vsega... A saj mu tudi ni bilo do tega: stari Zosima, ki se je bil spet začutil trudnega in vnovič legal v posteljo, se je, ko je bil že zapri oči, zdajci spomnil naj in začel, da pride k njemu. Aljoša je neutegoma priteknel. Pri starcu so bili takrat samo oče Paisij, menih-avečnik oče Jošif in novinec Porfirij. Starec je odprl trudne oči, nepremično pogledal Aljošo in ga nenadoma vprašal:

"Ali te tvoji pričakujejo, sinko?"

Aljoša se je zmedel in ni vedel, kaj naj odgovori.

"Ali te ne potrebujejo? Morda si večerj ko mu obljubiš, da prideš danes k njemu?"

"Obljubil sem... očetu... bratoma... in drugim..."

"Vidiš! Vseako pojdi. Ne bodi žalosten. Vedi, da ne bom umrl, ne da bi vpričo tebe izrlel svojo poslednjo besedo na zemlji. Tebi bom rekel to besedo, sinko, tebi je tudi zapustim. Tebi, mili sinko, zato, ker me ljubiš. Dotlej pa pojdi k njim, ki si jim obljubil."

Aljoša je neutegoma ubogal, čeprav mu je bilo težko oditi. Toda obljuba, da bo slišal njegovo poslednjo besedo na zemlji, in kar je glavno, da bo ta beseda tako rekoč zapuščena njemu, Aljoša, mu je zanosno presunila dušo. Urno se je jel odpravljati, da bi čim prej postoril svoje posele v mestu in se vrnil v samostan.

(Dalje prihodil.)

"Neodpustljivo je, da vam tako govorim, namestu da bi vas miril." Pogledal je kopicu pisem in brzojavk. "To so grozilna pisma, ali ne?"

"Da. Okoli trideset jih bo. In ponoči me kliče iz spanja." Malotti se je zgrozil in zapri oči.

Harrow je vzel eno izmed pisem in ga prebral. Glasilo se je: "Pred štiridesetimi leti si me obsodil na živo smrt. Pred dvajsetimi leti sem si začel ustvarjati novo življenje. Toda nisem se spustil iz oči. Potrpešljivo sem čakal trenutka, ki se mi je zdel primeren za maščevanje. Zdjaj, ko si na višku moči in svoje sreče, te bom z isto ravnodušnostjo uničil kakor si ti mene. Ob polnoči 19. boš umrl! Meni uiti ni mogoče. Tvoja usoda je zapečatena. Hunt."

Izenadena se je Malotti zdrnil in se prijel za srce.

Hišna vrata so se z zamolklim ropotom zaprla in začuli so se koraki v veži.

"Newton!" je zaklical MacNab.

"Tu sem, gospod nadzornik," je odgovoril glas zunaj.

"Kdo je prišel?"

"Ekspresno je prišla neka škatla, gospod nadzornik."

"Odprite jo, toda z največjo pazljivostjo."

Nekaj minut je minilo, potem je zaklical mož od zunaj. "V škatli je samo nagrobni venec, gospod nadzornik!"

MacNab je šel k vratom in jih odprl. Zagledal je brljanov venec. Na širokem traku je bil napis: Charlesu Malottiju, ki je umrl ob polnoči, 19. Priložena ni bila nikakšna posetnica.

Malottiju so zašklepetali zobje. Histeričen smeh se mu je iztrgal iz grla in potem prešel v krčevito ihtenje. Harrow ga je stresel in ga poskušal pomiriti.

Počasi se je Malotti zbral, vendar pa je še zmerom trdno držal zdravnikovo roko. Nezaupno je pogledal MacNaba, ki se je pri vratih pogovarjal s policijskim uradnikom in zasopel: "Doktor!"

"Kaj vam pa teži srce?" ga je izpodbudil Harrow. "Saj se nočem mešati v vaše zasebne razmere, toda če mislite, da vam bo boljše, če se boste komu zaupali, storite to. Mi zdravnik smo časih tudi izpovedniki."

MacNab je stal še zmerom med vrati in se pogovarjal s stražnikom.

Malotti je začel: "Pred smrtjo bi se rad izpovedal. Potem bom laže umrl. Morilec sem!"

Harrow je namršil obrvi.

"Resnico govorim, poslušajte. Hunt in jaz sva bila v službi v neki banki. Zaradi nekega dekleta sva se sprla. In ker je dekle imelo rajši Hunta, sem od jeze in ljubosumnosti izgubil razum. Razen tega sem imel mnogo dolgog. Vedel sem, da dela naš blagajnik pozno v noč, in na to sem zgradil svoj načrt. Ko je nekoč ostal spet dalje časa v pisarni, sem ga umoril. Potem sem skril del ugrabljenega denarja v Huntovo sobo. Zaprl so ga in zaradi roparskega umora obsodili na smrt. V poslednjem trenutku so ga pomilostili na dosmrtno ječo. Toda zaradi vzornega vedenja so ga po dvajsetih letih izpustili."

"Ali je mogoče tega Hunta spoznati po kakšnem zunanem znaku?"

"Da," je šepnil Malotti. "Na desni rami ima tetoviranega zmaja."

Potem se nista mogla več pogovarjati, kajti MacNab je zdaj zopet stopil k njima in se spustil v svoj naslanjač. In vsi trije so nestrno čakali.

"Neodpustljivo je, da vam tako govorim, namestu da bi vas miril." Pogledal je kopicu pisem in brzojavk. "To so grozilna pisma, ali ne?"

"Da. Okoli trideset jih bo. In ponoči me kliče iz spanja." Malotti se je zgrozil in zapri oči.

Harrow je vzel eno izmed pisem in ga prebral. Glasilo se je: "Pred štiridesetimi leti si me obsodil na živo smrt. Pred dvajsetimi leti sem si začel ustvarjati novo življenje. Toda nisem se spustil iz oči. Potrpešljivo sem čakal trenutka, ki se mi je zdel primeren za maščevanje. Zdjaj, ko si na višku moči in svoje sreče, te bom z isto ravnodušnostjo uničil kakor si ti mene. Ob polnoči 19. boš umrl! Meni uiti ni mogoče. Tvoja usoda je zapečatena. Hunt."

Izenadena se je Malotti zdrnil in se prijel za srce.

Hišna vrata so se z zamolklim ropotom zaprla in začuli so se koraki v veži.

"Newton!" je zaklical MacNab.

"Tu sem, gospod nadzornik," je odgovoril glas zunaj.

"Kdo je prišel?"

"Ekspresno je prišla neka škatla, gospod nadzornik."

"Odprite jo, toda z največjo pazljivostjo."

Nekaj minut je minilo, potem je zaklical mož od zunaj. "V škatli je samo nagrobni venec, gospod nadzornik!"

MacNab je šel k vratom in jih odprl. Zagledal je brljanov venec. Na širokem traku je bil napis: Charlesu Malottiju, ki je umrl ob polnoči, 19. Priložena ni bila nikakšna posetnica.

Malottiju so zašklepetali zobje. Histeričen smeh se mu je iztrgal iz grla in potem prešel v krčevito ihtenje. Harrow ga je stresel in ga poskušal pomiriti.

Počasi se je Malotti zbral, vendar pa je še zmerom trdno držal zdravnikovo roko. Nezaupno je pogledal MacNaba, ki se je pri vratih pogovarjal s policijskim uradnikom in zasopel: "Doktor!"

"Kaj vam pa teži srce?" ga je izpodbudil Harrow. "Saj se nočem mešati v vaše zasebne razmere, toda če mislite, da vam bo boljše, če se boste komu zaupali, storite to. Mi zdravnik smo časih tudi izpovedniki."

MacNab je stal še zmerom med vrati in se pogovarjal s stražnikom.

Malotti je začel: "Pred smrtjo bi se rad izpovedal. Potem bom laže umrl. Morilec sem!"

Harrow je namršil obrvi.

"Resnico govorim, poslušajte. Hunt in jaz sva bila v službi v neki banki. Zaradi nekega dekleta sva se sprla. In ker je dekle imelo rajši Hunta, sem od jeze in ljubosumnosti izgubil razum. Razen tega sem imel mnogo dolgog. Vedel sem, da dela naš blagajnik pozno v noč, in na to sem zgradil svoj načrt. Ko je nekoč ostal spet dalje časa v pisarni, sem ga umoril. Potem sem skril del ugrabljenega denarja v Huntovo sobo. Zaprl so ga in zaradi roparskega umora obsodili na smrt. V poslednjem trenutku so ga pomilostili na dosmrtno ječo. Toda zaradi vzornega vedenja so ga po dvajsetih letih izpustili."

"Ali je mogoče tega Hunta spoznati po kakšnem zunanem znaku?"

"Da," je šepnil Malotti. "Na desni rami ima tetoviranega zmaja."

Potem se nista mogla več pogovarjati, kajti MacNab je zdaj zopet stopil k njima in se spustil v svoj naslanjač. In vsi trije so nestrno čakali.

"Neodpustljivo je, da vam tako govorim, namestu da bi vas miril." Pogledal je kopicu pisem in brzojavk. "To so grozilna pisma, ali ne?"

"Da. Okoli trideset jih bo. In ponoči me kliče iz spanja." Malotti se je zgrozil in zapri oči.

Harrow je vzel eno izmed pisem in ga prebral. Glasilo se je: "Pred štiridesetimi leti si me obsodil na živo smrt. Pred dvajsetimi leti sem si začel ustvarjati novo življenje. Toda nisem se spustil iz oči. Potrpešljivo sem čakal trenutka, ki se mi je zdel primeren za maščevanje. Zdjaj, ko si na višku moči in svoje sreče, te bom z isto ravnodušnostjo uničil kakor si ti mene. Ob polnoči 19. boš umrl! Meni uiti ni mogoče. Tvoja usoda je zapečatena. Hunt."

Izenadena se je Malotti zdrnil in se prijel za srce.

Hišna vrata so se z zamolklim ropotom zaprla in začuli so se koraki v veži.

"Newton!" je zaklical MacNab.

"Tu sem, gospod nadzornik," je odgovoril glas zunaj.

"Kdo je prišel?"

"Ekspresno je prišla neka škatla, gospod nadzornik."

"Odprite jo, toda z največjo pazljivostjo."

Nekaj minut je minilo, potem je zaklical mož od zunaj. "V škatli je samo nagrobni venec, gospod nadzornik!"

MacNab je šel k vratom in jih odprl. Zagledal je brljanov venec. Na širokem traku je bil napis: Charlesu Malottiju, ki je umrl ob polnoči, 19. Priložena ni bila nikakšna posetnica.

Malottiju so zašklepetali zobje. Histeričen smeh se mu je iztrgal iz grla in potem prešel v krčevito ihtenje. Harrow ga je stresel in ga poskušal pomiriti.

Počasi se je Malotti zbral, vendar pa je še zmerom trdno držal zdravnikovo roko. Nezaupno je pogledal MacNaba, ki se je pri vratih pogovarjal s policijskim uradnikom in zasopel: "Doktor!"

"Kaj vam pa teži srce?" ga je izpodbudil Harrow. "Saj se nočem mešati v vaše zasebne razmere, toda če mislite, da vam bo boljše, če se boste komu zaupali, storite to. Mi zdravnik smo časih tudi izpovedniki."

MacNab je stal še zmerom med vrati in se pogovarjal s stražnikom.

Malotti je začel: "Pred smrtjo bi se rad izpovedal. Potem bom laže umrl. Morilec sem!"

Harrow je namršil obrvi.

"Resnico govorim, poslušajte. Hunt in jaz sva bila v službi v neki banki. Zaradi nekega dekleta sva se sprla. In ker je dekle imelo rajši Hunta, sem od jeze in ljubosumnosti izgubil razum. Razen tega sem imel mnogo dolgog. Vedel sem, da dela naš blagajnik pozno v noč, in na to sem zgradil svoj načrt. Ko je nekoč ostal spet dalje časa v pisarni, sem ga umoril. Potem sem skril del ugrabljenega denarja v Huntovo sobo. Zaprl so ga in zaradi roparskega umora obsodili na smrt. V poslednjem trenutku so ga pomilostili na dosmrtno ječo. Toda zaradi vzornega vedenja so ga po dvajsetih letih izpustili."

"Ali je mogoče tega Hunta spoznati po kakšnem zunanem znaku?"

"Da," je šepnil Malotti. "Na desni rami ima tetoviranega zmaja."

Potem se nista mogla več pogovarjati, kajti MacNab je zdaj zopet stopil k njima in se spustil v svoj naslanjač. In vsi trije so nestrno čakali.

"Na sveti veliki četrtak jemo kuhano sadje brez masla, pijemo pa vino in drugo, ob strogem postu. Zakaj laodikijski zbor veli za veliki četrtak takole: 'Ker se ne spodobi, da bi v naslednjem tednu štiridesetdnevnega posta v četrtak dovolili mesno jed in tako onečastili ves štiridesetdnevni post.' Evo kako je pri nas. A kaj je to v primeri z vami, veliki oče," je dodal menišek ohrabrivši se, "